

Bediüzzaman ve Gazeteler

AÇILIŞ KONUŞMASINI YAPAN MEHMET KUTLULAR:
Hutbe-i Şamiye, İslâm medeniyetini
ihya sürecinin manifestosu

İSLÂM DÜNYASININ İLERLEME ANAHTARININ ADRESİ ORADA
► Risale-i Nur Enstitüsünün Haliç Kültür Merkezinde düzenlediği "Saîd Nursî'ye Göre İslâm Toplumlarının Geleceği ve Dünya Barışı" konulu panelin açılış konuşmasını yapan gazetemiz Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kutlular, "Hutbe-i Şamiye, İslâm medeniyetinin yeniden ihya sürecinde bir manifesto olarak kabul edilebilir. Şam Hutbesi, Bediüzzaman Hazretlerinin 100 yıl sonrasını gören ileri görüşlülüğüyle birlikte İslâm dünyasının ihtiyaç duyduğu ilerleme anahtarının adresini gösteriyor" dedi. **Haber** sayfa 16'da

GERÇEKTEN HABER VERİR

YENİ ASYA

ASYA'NIN BAHTININ MİFTAHI, MEŞVERET VE ŞÛRÂDIR

YIL: 42 SAYI: 14.759 29 MART 2011 SALI/ 75 Kr www.yeniasya.com.tr

Bediüzzaman'ın mesajları geleceği de aydınlatıyor

"SAİD NURSİ'YE GÖRE İSLÂM TOPLUMLARININ GELECEĞİ VE DÜNYA BARIŞI" PANELİNDEN ÇIKAN SONUÇ: BEDİÜZZAMAN'IN 100 YIL ÖNCEKİ MESAJLARI BUGÜNE DE, GELECEĞE DE IŞIK TUTUYOR.

Bediüzzaman Hazretleri "Volkan gibi cerâid-i diniye (dinî gazeteler) ile nesâyih-i diniyeyi, o mütehasşis (hisli, duygulu) ve müteheyyic (heyecanlı) vicdanlara yağdırmak istiyoruz"(1) der.

Böylece "ceraid-i diniye"lere "nesâyih-i diniye (dini nasihat)" noktasında müsbet bakar. Çünkü dinî gazeteler mütehasşis ve müteheyyic vicdanlarda tesirli nâsîh vazifesini görür. Bediüzzaman Hazretleri de bu vesileyle dinî gazetelerle nesâyih-i diniye vazifesini deruhte etmiştir.

Bediüzzaman Hazretleri gazetecileri "huteba-i umumî (umuma hitap eden hatipler, vaizler)"2 olarak tavsif eder. Gazetelerin bedraka-i efkâr3 (fikirlerin kılavuzu, yol göstericisi) olmaları gerektiğini de ifade eder. Gazeteciler meslek-i aslî olarak böyle de olmalıdırlar. Müslümanların "Muvakkat naşir-i efkârî i'lâ-i kelimetullahı hedef-i maksad eden umum cerâiddir (gazetelerdir)"4 tesbitini de yapar.

Ayrıca "Ey gazeteciler! Edipler edepli olmalı; hem de edeb-i İslâmiye ile müteeddip olmalı. Ve onun sözleri kalb-i umumî-i müşterek-i milletten bîtarafane çıkmalı. Ve matbuat nizamnamesini, vicdanınızdaki hiss-i diyanet ve niyet-i halise tanzim etmeli"5 şeklinde çok mühim bir prensibi gazetecilere serlevha olacak şekilde ilân etmiştir.

Bediüzzaman Hazretleri "Bildiğime göre, edipler edepli olurlar. Ve cerideler de terbiye-i efkâr ediyorlar. Şimdi bazı edipleri edepsiz ve bazı cerideleri de naşir-i ağraz (düşmanlık ve kin yayan) görüyorum. Eğer edep böyle ise ve efkâr-ı umumiye (umumun fikri) böyle karmakarışık olsa, şahit olunuz; böyle edebiyattan vazgeçtim. Bunda da dahil değilim. Vatanımın yüksek dağlarında, yani Başid başında ecream (cansız cisimler) ve elvah-ı âlemi (kâinatın manzaralarını),

gazetelere bedel mütalâa edeceğim”6 diyerek gazeteler ve gazetecilere yol gösteriyor; edepsiz ediplere ve ceridelere de dikkat çekerek onları düşmanlık, kin yayan gazeteler ve gazeteciler olarak tarif ediyor.

Bundan başka Bediüzzaman Hazretleri “İstanbul’un hava-yı gıll u gışından (karmakarışık havasından), tezviratından (yalan-dolanından), bedraka-i efkâr (fikirlerin kılavuzu, yol göstericisi) olmak lâzım gelen gazetecilerin bazılarının bütün fenalıklara badi (sebeup olan, yol açan), bütün felâketlerin müvellidi (doğurtanı, meydana çıkaranı) olduklarını görerek bu derece açık cinayetlere tahammül edemeyerek meyus ve müteessir; vahşetzar, fakat munis, fakat vefakâr ve namusperver olan dağlarına döndü. İsalet etti. Kimbilir, belki en büyük icraatından biri de budur.”7

“Gazeteler iki vazife-i mühimmeyi deruhte etmiştir. Çünkü iki rütbeye mazhar olmuş. Birincisi, dellâlü’l-mehasin ve’l-meâyib (ayıpları ve güzellikleri ilân eden). İkincisi, hatibü’l-umumî (umum adına konuşan) veyahut mürebbiyü’l-efkâr (fikirleri terbiye eder, olgunlaştıran). Evvelki unvan iktiza ediyor ki, hâkimiyet-i millet ve hakk-ı teftişin (teftiş hakkının) seyfi katı (keskin kılıcı) olan lisân-ı matbuattaki tesirâtı muhafaza etsin. İkinci unvan iktiza ediyor ki, efkârı terbiye ve talim etsin, sathi etmesin. Halbuki şimdi aksü’l-amel yapıyor. Zira bu kadar kesret ve karmakarışıklık, bu tesirâtı inkisama vermekle kuvvetini kaybetmiş ve efkârı adeta sathi etmiş ve ehl-i sa’yin vaktini de imate ediyor (öldürüyor).

“Hem de gazete sahibi zemin bulmak için, fikr-i intikamın maden-i habisi olan şahsiyatı karıştırıyor. Veyahut on para kazanmak için ahlâk-ı İslâmiyeyi esasıyla sarsan istihzaat (ateş yakıp alevlendirme) ve terzilât (rezil etme) ve müstehcenat (edepsiz ve terbiyesizce şeyler) ile ezhan-ı şûrede (verimsiz, çorak zihinlerde) ahlâk-ı rezilenin tohumunu ekiyorlar. Veyahut devletin en mühim, en nazik ve en hafi noktaları avamın ezhanına (zihinlerine) arz ediyorlar ki, bizi bu hale düşüren malâyanilik ve mafevkinin (makam olarak üstün olanların) vazifesine karışmak gibi seyyiata meydân veriyorlar. Bu gazetelere ya tensikat (eksiltmeler, düzenlemeler) veya taksimü’l-a’mâl kaidesinin icrası lâzımdır. (...)

“Ey gazeteciler! Hedef-i maksadımız olan ittihadı, sizin cerbeze ile yaptığınız mugalâtalar ile inhilâl-i anâsırı (millî birliğin bozulmasını) netice vermekte olduğundan, bizim delil-i hayatımız olan mukaddemat-ı ittihadı akim bırakıyorsunuz. Hasıl-ı kelâm: Evvel ‘Haydar Ağa’lık vardı. Şimdi siz de ‘Haydo’ yaptınız. Halbuki bize lâzım ‘Haydar’dır. O elmas kılınca benzeyen lisân-ı matbuata itidal ile saykal vurun, tâ ki ifrat ve tefrit ile pas tutmasın.”8

Görüldüğü üzere Bediüzzaman Hazretleri gazeteleri tasnif ediyor. Vazifelerini tarif ve umuma yapacakları hizmetlerin ehemmiyetine dikkat çekiyor. Kendisi de özellikle Eski Said Devresinde cerâid-i diniye (dinî gazeteler) ile nesâyih-i diniyeyi (dinî nasihatı) deruhte etmeye çalışıyor. Üstad Hazretleri Eski Said döneminde şu gazetelerde makaleler neşrediyor: “Volkan, Serbesti, Mizan, Misbah, Şûra-yı Ümmet, Şark ve Kürdistan, Kürd Teavün ve Terakki Gazetesi... gibi.” Bediüzzaman Hazretleri bu gazetelerdeki makaleleriyle, Kur’ân’ın kudsî kanun-u esasîsinin vaz’ ve tatbikinin millet-i İslâmiyeye iki cihanın saadetini kazandırıp hakikî kemalât ve terakkiye medar olacağını haykırıyordu. Üstadın “Ey paşalar, zabıtlar! Bütün kuvvetimle derim ki: Gazetelerde neşrettiğim umum makalâtımdaki umum hakaikte nihayet derecede musırrım”9 ifadeleri de gazetelerde neşrettiği hak ve hakikate ne kadar ehemmiyet verdiği görülüyor.

Yeni Said devresinde ise Bediüzzaman Hazretleri hayatının ve hizmetlerinin yeni ve önemli bir dönemine girdiği için içtimâî ve siyâsî hayattan çekiliyor. Bu dönemde hiçbir gazete ile ilgilenmediğini görüyoruz. “Eski Said, sigara ile beraber gazeteleri ve siyâseti ve sohbet-i dünyevîye-i siyâsiyeyi terk etti”10 diyor. Bu hâl Üstadın Üçüncü Said devresine kadar devam ediyor. Afyon Hapsinden sonra Bediüzzaman Hazretleri “Üçüncü Said” olarak görülüyor ve bu tarihten sonra tekrar içtimâî ve siyâsî hâdiselere bakmaya başlıyor.

On Dördüncü Şuâ mektuplarında “Kardeşlerim, Ben gazeteleri merak etmezdim. Fakat bu sırada hem Ehl-i Sünnet, hem Sebilürreşad’ın lehimizdeki yazıları her halde aleyhimizdeki kıskançları ve gizli düşman zındıkları şaşırtmış. Bunlar o dostları susturmak için çalışmak ihtimali beni meraklandırdı”11 diyerek gazetelerle tekrar ilgilendiği görülüyor. Bu süre içerisinde özellikle Zübeyir Ağabeye gazeteleri aldırıp okutturuyor. Hatta Emirdağ Lâhika mektuplarında gazetede yayınlanması için mektup gönderiyor: “Bediüzzaman Said Nursî’nin gazetelere bir mektubu: Bize ait meseleleri yazan gazetelere hitaben yazdığım bu yazıyı neşretseler, bugünlerde olan aleyhimdeki isnadlarını helâl edeceğim. Şiddetli hastalığıma binaen bu kısacık mektubumu o gazeteler neşretsinsinler ki; bizi düşünen kardeşlerim kederlenmesin.”12 Ayrıca “Bazı gazetelerde çıkan yalanlar hakkındaki bir tezkibi berâ-yı malûmat gönderiyoruz” denilerek “Bazı muhalif gazeteler, Risale-i Nur Talebelerine tekrar ‘tarikât kurmuşlar’ ithamını yaptıklarını gördük. Bunun hakikatle hiçbir alâkası

yoktur”¹³ şeklinde mektuplar yazılıyor. Ayrıca “Hattâ büyük bir ehemmiyetle, şimdi de Şark Darülfünunu—tâbirlerince Doğu Üniversitesi—için yüz bin lira tahsis edildiğini gazeteler yazmış.”¹⁴ “Bu yakında Afyon’da haftalık gazeteler, gizli münafıkların tahrikiyle beni de, alâkamız olmadığı birşeye münasebettar göstermiş. Buradaki Nurcular da onu tekzip ettiler. Merak edilecek birşey değildir”¹⁵ ifadeleri de bu dönemde gazetelerin takip edildiğini gösteriyor.

Dipnotlar:

- 1- Eski Said Eserleri (Makalât), 2009, s. 98.
- 2- Eski Said Eserleri (Makalât), 2009, s. 57.
- 3- Eski Said Eserleri (Divan-ı Harb-i Örfî), 2009, s. 115.
- 4- Eski Said Eserleri (Makalât), 2009, s. 84.
- 5- Eski Said Eserleri (Divan-i Harb-i Örfî), 2009, s. 124.
- 6- Eski Said Eserleri (Divan-i Harb-i Örfî), 2009, s. 147-148.
- 7-Eski Said Eserleri (Divan-i Harb-i Örfî), 2009, s. 115-116.
- 8- Eski Said Eserleri (Nutuk), 2009, s. 187-188.
- 9- Tarihçe-i Hayat, s. 121.
- 10- Mektubat, 2006, s. 102.
- 11- Şualar, 2006, s. 826.
- 12- Emirdağ Lâhikası-II, 2006, s. 867.
- 13- Emirdağ Lâhikası-II, 2006, s. 832.
- 14- Emirdağ Lâhikası-II, 2006, s. 584.
- 15- Emirdağ Lâhikası-II, 2006, s. 560.